

VESTITORUL

Organ al Eparhiei române unite de Oradea-Mare și revistă de cultură religioasă.

Redacția și Administrația:
Oradea-Mare,
Parcul Ștefan Cel Mare No. 8.

Apare la 1 și la 15 a fiecărei luni.

Abonament:

Pe un an 120 Lei.
Exemplarul 5 Lei.

PARTEA OFICIALĂ

No. 143—1925.

Se aduce la cunoștința Ven. Cler diecezan, că pentru apărarea intereselor ce are Biserica, ca în firul împroprietărilor ce sunt acuma în curgere, fiecare instituțiune a noastră să ajungă la loturile prevăzute prin legea agrară, am instituit la sediul Reședinței Noastre o Comisiune agrară diecezană pusă sub presiul unui membru al Capitulului Bisericii Noastre Catedrale și alcătuită încă din doi membri ai clerului gremial. Dreptaceea, pentruca această Comisiune să-și poată împlini misiunea sa importantă, lasăm Frașilor Voastre, ca toți acei preoți, în parochia sau filia, căroro vre-o instituțiune bisericească ori școlară nu ar fi fost încă împroprietărită pe deplin, să înainteze, sub sarcina răspunderii materiale, câte un tablou exact, în care să fie indicat cantul în jugh. cat. ce-l are deja instituțiunea respectivă, trebuința de pământ ce-i lipsește încă la întregirea legală, precum și rezervele de stat existente în hotarul comunei, ori aiurea, din care se poate face întregirea. În chip deosebit atragem atențiunea parohilor că și privitor la acele filii cari au 100 suflete și cari nu au sesiunea legală, încă va fi neapărat a se face tablou. Toate tablourile și actele privitoare la împroprietăriri, pentru asigurarea mersului mai prompt al afacerilor agrare, vor fi a se speda direct la Comisiunea agrară diecezană, care și-a instalat biroul provizor la oficiul protopopesesc al Orașii-Mari, la care vor fi a se adresa zisele scrisori.

Oradea-Mare, Șed. Cons. din 15. Ianuarie 1925.

Nr. 234—1925.

Protocoalele de funcțiuni sacre.

În legătură cu Circularul Nostru Nr. 3630—1924 comunicăm, că din protocoalele de intențiuni câte un exemplar s'a trimis fiecărui preot diecezan, iar din protocoalele funcțiilor sacre câte un exemplar fiecărei parohii și filială cu biserică. Dacă cineva nu le-ar fi primit să Ne anunțe.

Cu privire la protocolul funcțiilor sacre lasăm ca cu finea unei Ianuarie și apoi cu finea fiecărei luni să se facă sumizarea funcțiilor săvârșite în acea lună, iar numărul acelora lunar să se introducă în arătarea sumară, care apoi cu finea anului se va înainta Ordinariatului conform instrucțiunilor date.

Oradea-Mare, 23 Ianuarie 1925.

Salariile preoților.

La singuraticile Consistoare a sosit avizul Ministerului de Culte referitor la îmbunătățirile de salar a preoților. Precum funcționarii publici așa și preoții vor fi împărțâșiți cu începere dela 1 Ianuarie c, într'un spor de 30%, care se calculează după salar, gradiții și toate ajutoarele avute până acuma, afară de cel familiar.

Acest spor de 30% la diferitele categorii ale preoților noștri se prezintă astfel: preoți doctori în Teologie și cu 4 gradiții 710 Lei; preoți dela orașe: cu 4 gradiții 665 Lei; cu 3 gradații 635 Lei; cu 2 gr. 590 Lei; fă.ă grad. 535 Lei; preoții din comunele rurale: cu 4 gradiții 580 Lei; cu 3 gradații 550 Lei; cu 2 gr. 505 Lei; cu 1 gradație 525 lei și fără gradație 460 Lei.

Of. dlec.

PARTEA NEOFICIALĂ

Potoliți patimile . . .

De când Dumnezeu și vitejia armatelor noastre au pus temelie statului nostru național unitar, o îndârjită, dar dureroasă luptă s'a pornit împotriva fratelui mai mic, dacă e permis să mă folosesc de aceasta asemănare în designarea celor două biserici românești. O luptă pe cât de absurdă pe atât de periculoasă, după cum o admit cu toții. — Ea a fost pornită, de-o parte, din încrederea prea mare a fratelui mai mare în puterile sale proprii, căruia i-se pare lucru ușor de tot să desfilințeze pe fratele său pe care-l vede mai mic și-l crede mai slab; iar de altă parte,

din convingerea greșită a unora, că nu poate să existe unitate sufletească între români fără unitate confesională. Greșala acestor vederi se explică dela sine.

1° Biserica unită e mică, dar e conștie de demnitatea și forța morală ce o reprezintă. Faptul că facem parte din o Biserică cu cel mai înalt ascendent cultural și moral, universal, — dovadă că singură Biserica catolică e cu care țin relațiuni diplomatice toate statele civilizate, — faptul, că ne simțim una în credință și putere cu toți calolici de pe fața pământului, cu toate popoarele neolatine și nelatine cari au stat și mai stau și astăzi în fruntea civilizațiunei omenești, ne dă tărie, curaj și mândrie, ne inspiră încredere în noi înșine. Mai adaugeți convingerea întemeiată pe dogmă și pe considerățiuni atât de evidente, că singura Biserică catolică e forma de Biserică voită și intenționată de Domnul Hristos, — adică una și universală. Dacă ar lipsi toate celelalte considerațiuni, această singură ar fi de ajuns, să facă din noi hecatombe de martiri. Deci încrederea oarbă și nerațională, că peste cinci ani ne vom desființa, e în cazul cel mai bun, o naivitate. În Biserica catolică au mușcat oameni cu mult mai zdraveni decât noi (un Napoleon, un Bismarck) dar și-au frânt dinții. Biserica catolică o poți schingiui, dar nu o poți strivi.

2° Ce privește convingerea, că nu poate exista unitate sufletească fără unitate de credință, e o părere ce are darul, de-a fi, cel puțin, nemodernă, dar la tot eazul ea nu e întemeiată pe fapte. Dacă poate să existe în Germania, America, Ungaria etc. o unitate sufletească națională; dacă a putut exista această unitate 'ncugete și simțiri și la noi Românii ardeleni în vremurile de grea restriște, de ce să nu poată ea exista și azi? Poate, numai să lipsească dintre noi ura, numai să ne putem debarasa de boala urticioasă ce mai 'nainte nu era: de-a vedea toate lucrurile prin prisma confesională, boală ce bântue azi între noi toți. În interesul mare al neamului și al patriei trebuie să depunem acest cerc strâmt de vederi și să ne ridicăm la atmosfera largă și curată a iubirei de frați. Da, unitatea religioasă e un ideal, de dorit, deși nu necesar; dar fiind dificultățile în prezent insurmontabile și îndeosebi, fiind realizarea lui cu sila un pericol grav pentru națiune, cel mai elementar simț de prudență și dragoste națională trebuie să ne spună ca să punem la o parte orice încercare de-a ne convinge ori chiar de-a ne submina reciproc și să ne întoarcem privirile spre alte orizonturi unde vom putea munci cu mai mult rod pentru neam și pentru țară. Avem de lucrat destul și uniți și ortodocși:

a) Cultura religioasă stă la noi pe un pedestal ce se poate numi deadreptul jalnic: poporul de rând dedat superstițiunii și neorientat în cele mai elementare chestii de credință; intelectualii la ortodocși în mare parte fără convingeri religioase precize, iar ai noștri sunt încă destul de departe de elementul inte-

lectual catolic al Franței, Belgiei sau al Germaniei

b) Știința teologică la noi la Români e ca neexistentă, Lucrări mari, de valoare monumentală, originale, nu se fac aproape de loc. Deși ar fi mult de cercetat pe teren dogmatic, istoric, patristic, canonic. Aici am putea plasa ori câtă energie am avea. Deci nu luptă fratricidă, nu ură și proselitism, ci muncă pozitivă, rodnică, în vederea alor două scopuri mari: ridicarea nivelului cultural-religios al creștinilor noștri și crearea științei noastre teologice să fie lozincă noastră. Statul nostru are destul de îndurat în urma urei îldovești, mai dorește și nesimpatia catolicismului?

E suprema oară să ne arătăm cu minți și să ne potolim patimile oarbe și fără judecată, depunând ori ce sentiment de ură ce ne-ar despărți, căci această o cere binele acestei țări.

Păr. Dr. AL. L. TĂUTU

Pentru ce este Roma eternă?

de Jean Carrère

Traducere de . . .

„O Romă, tu ești o lume“ Goethe

Fiind în preajma marelui pelerinaj la Roma, am socotit că facem o deosebită plăcere cetitorilor noștri publicând fragmente din recenta carte despre Papi a marelui publicist francez locuitor la Roma și prietin alui Paul Bourget: Jean Carrère. Cartea e o strălucită apologie a Papatului, scrisă de un laic francez, bună a fi citită și decâte aceia, ca i mai trag la în-doială ascendentul cultural al catolicismului.

Roma e ca și marea, deșertul sau Alpii, un nume, pe care imaginația noastră zidește mormane de visări, până când n'ai văzut-o cu ochi. Iți închipuești priveliști mărețe și suprinzătoare și când o vezi pentru întâia oară, deoarece realitatea nici odată nu corespunde închipuirii, rămâi decepționat pentru câteva oare sau chiar pentru câteva zile și murmurând te întrebi: numai atât? Dar iată, că te reîntorci și examinezi cu dea-amănuntul și mai calm, lași să pătrundă în interiorul tău impresiunile noi și neașteptate, și atunci vezi încetul cu încetul o mare cu mult mai frumoasă decât ai fi putut visa, un deșert cu mult mai întins decât cum ai văzut pe hărți, munți cu mult mai înalți decât ți-ai fi putut închipui. Și cu cât examinezi mai mult, vezi tot mai împede măreția lucrurilor mari.

Așa e și cu Roma. Când sosești aici pentru întâia oară din Franța, Germania, Anglia, America, chiar și din o provincie a Italiei, te aștepți să găsești un oraș de totului osebit de altele, un oraș care pe fiecare colț al străzilor sale, poartă marca vizibilă a eternității și pentru un catolic, marca divinității sale. La întâia vedere te aștepți să vezi cupole gigantice, biserici spațioase ca văzduhul, palate feerice, iar oamenii, cari locuiesc aici și mai ales aceia cari trăiesc în jurul Suveranului Pontif, ți-i închipuești ca pe niște îngeri într'aripați, cari trec pe pământ lunecând fără să se

atingă de el. Dar iată, că găsești un oraș care la prima vedere seamănă cu celelalte orașe, cu case asemenea ca celelalte case ale Europei, cu oamei la fel ca toți oamenii de pretutindeni. Mai iată și niște biserici cari în exteriorul lor nu arată nici un misticism doesebit; cerșetori la intrarea bisericilor, paraclisieri în interiorul lor, amestecați în viața oamenilor de toate zilele; preoți grași și slabi, mici și înalți, implântați cu pași largi în acelaș sol, iar pentru noi Francezii nici n'au măcar „rabatul” alb, d.stinctiv al chemării lor preotești. Și te întrebi: Cum, Roma, numai atât?

Da, bunule călător, harnice turist, și tu evlaviosule pelerin, numai atât! Inșă așteaptă câteva luni, sau reîntorcete peste câțiva ani și vei vedea că marea e foarte vastă, munții foarte înalți, și atunci vei simți cât e de mare Roma, și cât e de puternică Biserica ei. De fapt impresia Romei o câștigi încet și pe nesimțite. Toți acei înșă cari au simțit-o, adică aceia cari au staț timp mai îndelungat în ea, vor admite că este iresi stitibilă. Cece formează mai'nainte de toate atracția și prestigiul Romei, e că aici găsim suprapuse cele tremari cicluri ale civilizațiunei omenești. Căci trei Rome există în acelaș timp, într'un amestec armonios: Roma antică, Roma medievală și a Renaissanceului, și Roma modernă. Aceste trei Rome nu sunt separate una de alta, ele sunt suprapuse printr'n singur proces neînterupt de dezvoltare; ele sunt încleștate una într'alta; icoana lor s'a perpetuat și s'a amestecat într'o pitorească și vie vâlmășeală. Unele orașe, ca Atena, Susa, Ierusalimul, Arlêș, Cartaginea, sunt de o anticitate strălucită, dar viața impulsivă în ele s'a stins sau a amorțit de mult; altele iară, ca Veneția, Florența, Avignon, Bruges, Nuremberg, Toledo, Siena, strălucesc încă a ev mediu și a Renaissance, dar vechimea lor nu apare sau nu este decât o amintire spalătăcită, iar timpurile moderne nu se manifestă în ele de ajuns. Insfârșit altele ca Parisul, Londra, Berlinul, Madridul, metropolele vieții moderne de azi nu păstrează din evul mediu sau din antichitate, decât niște rămășițe risipite sau câteva săli mute de muzeu. La Roma, din contră, anticitatea, evul mediu și timpurile moderne se amestecă, se revarsă într'una, se întregesc impramutat și formează un tablou de ansamblu unic pe rotogol. Căci ieșind dela gară dai numai decât peste Băile-lui-Constantin și Basilica „Santa Maria degli Angeli”. Dacă întri într'un Hotel internațional, vezi, că el e flancat de o mănăstire veche. Mergi să vizitezi Palatinul? Peste ruinele prăbușite, iată că-ți sosește sgomotul unei uzine electrice. Străbați orașul pedestru? Pentru ca se te aperi de un automobil sau tramvai, ai tinda unei biserici de pe timpul Renaissanceului, sau scările unui palat imperial. Și toate aceste astfel fac o parte integrantă a Romei, că nu te miră de loc văzând, pe vânzătorii de ziare etalându-și exemplarele sale bizare în porticul unui templu păgănesc sau pe peronul unei bazilici pontificale.

Există deci și o Romă modernă întocmai așa de zgomotoasă ca ori care altă capitală din Europa. Oamenii și trăiesc și aici viața cu pasiune, privind ziua de mâine. Viața intensivă se manifestă ora de oră și aici în toate formele și mișcările ei; mișcare mondială produsă prin divulgarea ziarelor cari aduc știri din lumea întreagă; mișcare politică în parlament, mișcare intelectuală prin teatre, cercuri, academii și nenumărate școți de arte; mișcări mondene prin soaloanele Romane, cele mai aristocratice din lumea întreagă; mișcare cosmopolită produsă de fluxul și refluxul continuu al nenumăratelor popoare reprezentate în Orașul Etern; mișcări de stradă, înșfârșit vâltoarea zgomotoasă și neincetată a unei rase deștepte, vioaie, frumoase, active, cu o voce sonoră, de o nobleță naturală, cu costumele strălucite.

Mai mult chiar, există două Rome chiar în Roma modernă; două capitale în acelaș oraș; căci Roma papală își păstrează toată activitatea și toată majestatea ei. Căci dacă Piazza Colonna și Corso sunt centrele vieții politice și literare, centrele vieții mondene și populare, Cartierul Borgo, unde se află biserica lui Sfântu Petru și Vaticanul, sunt centrele vieții religioase nunumal ale Romei, ci a întregii creștinătăți. Sigur, acest cartier al Vaticanului e de parte de a fi un loc pustiu și tăcut. Cardinali cu cruci mari de aur, preoți din toate țările, călugări dn toate ordinele și de toate nuanțele și legiunea tinără a seminariștilor din lumea întreagă purtând sutane multicolore. Ce tablou pitoresc și renoit neîncetat! Mai adăugați grupele de pelerini, ce se succed mereu, veniți de pe la marginile lumii locuite; închipuiți vă urcând și coborând scările largi ale Bisericii Sântului Petru, Poloni amestecați cu Chilieni, cetățeni din Noul-Orléans cu Maroniții din Asia mică, Canadieni cu Spanioli, Francezi cu Argentinieni, Germani cu Australieni și toți acestia conduși, călăuziți, trași de preoții și vicarii lor proprii; unii solemn și majestoși, alții gesticulând și flecărind, acoperiți pe cap cu pălării de diferite fașoane; mai adăugați către toți aceștia grupa tot urechi și ochi a turiștilor conduși de Agenția Cook și veți avea o idee încă tot foarte îndepărtată despre agitația ce sbârmeie și clocotește în jurul uriașului Vatican.

Viala și pururea trainică Romă papală ne duce la contemplarea unei alte Rome, de sub farmecul căreia nu se poate subtrage nici un călător: e Roma Renaissanceului și a evului mediu, Roma, la acărei spate stau 15 secole de neînteruptă istorie, în care restimp a fost cărmuită, zidită, reclădită, împodobită și înălțată de către Supremii Pontifi.

După Constantin și Teodosie cel Mare până la Victor Emanuel, Papii au fost cari au susținut, continuat și au dezvoltat mărirea Romei; toate splendorile artei și ale civilizațiunei au fost adunate aici, dela frescurile naive de pe timpul lui Ioan VII. de-

scoperite de Boni sub biserica. „Santa Maria Libera-trice“, până la monumentele sculptate de Canova și până la recenta Basilica San Paolo. Există oare un Englez anglican, un German luteran, un Svedez calvinist, un Rus ortodox, un Ovreu practicant; ori chiar un liber cugetător sau un anticlerical declarat, care să nege superioritatea artistică a civilizațiunii papale? Este oare un loc pe lume unde să ne apară nouă evul-mediu și Renaissanceul în culori mai splendide decât pe țărmurii Tibrului? Ce sunt monumentele noastre rare și pierdute într'un colț de casă părăginită, alături de pădurea această întreagă de cupole ce ne apar de pe înălțimea Janicolului? Ce sunt Saint-Chapellurile și Notre-Damurile noastre, monumente de o istorie neperitoare, alături de acest poem infinit al arhitecturii sacre, care începe cu basilicile suterane alui San-Clemente, Sf. Laurentie, Sfânta Agneta și se întinde până la strălucita și triumfală Basilică alui San-Pietro? Ce este posomorâtul și recele nostru Museu de Louvre lângă acest museu gigantic deschis sub cerul liber, încontinuu animat de viața ce se desfășoară în jurul lui și care constituie Roma în totalitatea ei? La Roma veți vedea reprezentate prin operele lor pe cei mai de valoare sculptori, nu numai în sălile artificiale ale muzeelor, ci chiar și pe ziduri, prin mijlocirea cărora s'a transmis sufletul lor, î-i veți vedea în monumente de marmora cioplite chiar cu mâna lor proprie. Și oare nu s'au immortalizat arhitecții în sutele de capele și biserici, în grădini, în apaducte, în fântâni și palate mărețe ale căror colonele dominează și azi străzile tixite de lume ale Romei, pe când mulțimea mișună de-apururi așa de veselă prin porticele lor larg deschise?

Nu este deci un singur cartier în Roma tradițională, nici o piață, nici o stradă, unde să nu fie imprimată pecetea neperitoare a civilizațiunii papale, care civilizație a conservat nu numai strălucirea Romei antice, ci a ridicat-o la o splendoare cu mult mai grandioasă decât o avea Roma ce au moștenit-o ei dela Cesari.

Căci așa este trecutul Romei; căci aici și cea mai mica petricică mișcată din loc face să vibreze în noi amintirile omenirii întregi. Căci iată ce oferă Roma închipuirii noastre inepuizabile, iată ce ne pune în fața admirațiunii noastre: căi împodobite de ambele părți cu morminte în cari dorm somnul veșnic consulii și patricienii iluștri ai Romei; temple în cari se cerea ajutorul zeilor înainte de război și în preajma luptelor decisive cu inamicii; tribunele de pe cari resuna vocea Grachilor, alui Cicero, Cesar și alui Antonie; arcurile triumfale, ale căror porți luminoase se deschid spre azurul scaldat în soare și sub cari treceau odinioară cortegele de triumf ale învingătorilor; amfiteatrele unde sângele martirilor curgea chiar sub ochii Cesarilor, sigilând religiunea eternă; palatele uriașe unde par'că și azi simțești foșnetul sufletelor

impărăteselor jaluse; columnele pe cari se reliefează biruințele lumii întregi. Eu nu vorbesc de muzeele unde sunt îngrămădite capodoperile în marmură și bronz. Dar chiar străzile, piețele publice, mahalalele, împrejurimile (campagna) cu apaductele lor gigantice, totul atestă strălucirea orașului unic, din a cărei forță s'a plămădit întreaga lume apuseană.

„O Romă! exclamă Goethe, o lume ești tu, cu adevărat: „Eine Welt zwar bist du, o Rom!“

N'aș putea găsi un respuns mai potrivit zeflemizării călătorului frivol și superficial și mirării pelerinului barbar, decât admirația cvasi-divină ce-a arătat-o față de prestigiul Romei, fără îndoială, unul dintre cea mai geniali bărbați ai Occidentului.

„Ma covârșeste atâta vedere și atâta admirație: mărturisea autorul Faustului despre Roma.“

Tot el scria unui prieten al său:

„Cum aș putea să-ți redau tot ce simțesc aici? În fața unei asemenea feerii, î-ți simțești insuficiența. Ai ce să-ți pregătești sufletul înainte și totuș rămâi amețit.“

Atare fu influința Romei asupra poetului dela Weimar carele zise:

„La Roma m'am simțit pentru întâia dată de acord cu mine însumi; la Roma m'am simțit întâia oară într'adevăr fericit și rațional!“

Apoi exclamă într'un acces de un lirism pătrunzător: „De aici am observat steaua farului ceresc!“

Da, far este Roma cu adevărat. Roma e o lume. În toate celelalte orașe ca Parisul, Berlinul, Londra, Viena, Madridul, ai senzațiunea efemerului și-a particularului; simțești, că aceste orașe de talazuri și vârtoare, sunt punctele fixe în mijlocul veacurilor istoriei în curgere. Numai la Roma ai concepția *eternului* și al *universalului*. Acolo vezi deodată și trecutul și viitorul. Atena însăș fu numai o etapă luminoasă. Dar Roma este o culme, de unde toate au plecat și unde toate s'au reîntors. Toate s'au învățit în jurul acestui pisc. Chiar dinainte de Romulus, de pe vremea, misterioșilor coloniști cari au venit să aducă la picioarele Palatinului osemintele lor, cari le mai găsim și azi, n'a fost o *singură* faptă mare, un *singur* om mare al istoriei care să nu-și fi avut începutul și sfârșitul la Roma. Roma a fost aceea care a absorbit Grecia și a fost pentru rasa albă forța activă și biruitoare prin elenism și creștinism, elemente, din cari a răsărit civilizațiunea noastră modernă. Prin Vergiliu, Dante, Cervantés, Shakespeare, Corneille, Goethe; prin Cezar, Constantin, Carol cel Mare; prin împărați, tribuni, apostoli și genii, și mai ales prin Papii bimilenari, Roma este *care a plămădit toate naștunile moderne*, Roma este aceea care și-a suflat spiritul ei în sufletul Europei, ea a fost focalul central al Apusului întreg.

Și nu numai orice pelerin catolic, dar și oricare artist care este într'adevăr vrednic de acest nume,

oricare poet care vrea să înțeleagă și să creieze, orice ființă inteligentă și nobilă, care se crede aptă a poseda o cultură superioară, trebuie să aibă dorul de a cunoaște, de a vedea Roma; căci numai la Roma va înceta omul să aibă despre lume un cerc de vedere strămt și local, și numai acolo va simți pulsând sufletul universal al omenirii. Prin influința morală ce o poate exercita un oraș mareț asupra unui om de geniu, Roma întrece pe toate celelalte.

(Va urma.)

Anul jubilar.

De Dr Grigorie Pop, canonic.

Anul 1925 este pentru întreg universul catolic un *an jubilar*. El are menirea să provoace în toată lumea creștină o mare mișcare de trezire a pietății religioase, de a îndemna într'un chip mai efectiv și mai extraordinar pe toți creștinii să-și procure statul darului sfințitor, pentruca astfel să poată profita de comorile acele cerești, pe cari păzitorul lor autentic, Pontiful Roman le deschide în acest an cu o liberalitate mai universală, mai solemnă, ca de regulă. Deocamdată jubileul este publicat numai pentru orașul Romei, pentruca să atragă la mormintele apostolilor o afluență cât mai mare de pelerini, să trezească între creștini, o sfântă emulație de a alerga la izvorul unității ortodoxiei catolice, de a se umplea de însuflețire pentru glorioasa lor religie și de spirit apostolic, acolo în fața acelor monumente creștinești, cari evoacă atâta eroizm, atâta sfințenie, atâta glorie, atâta putere supraomenească, acolo unde fiecare palmă de pământ este udată și sfințită de sângele martirilor. Mai târziu jubileul va fi extins asupra lumii întregi, însă pe o durată mai scurtă, și atunci indulgențele acelea cari acuma numai în Roma se pot câștiga, vor fi deschise și acelor, cari n'au avut fericirea să viziteze Cetatea eternă. Fiind deci jubileul un eveniment rar și atât de mareț, un prilej atât de solemn pentru regenerarea sufletească a omenirii; cred, că nu va fi neplăcut cetitorilor acestui periodic, dacă le voi da câteva amănunte asupra lui.

Instituția jubileului ca multe alte instituții, Biserica catolică a împrumutat-o dela Ovrei. În legea veche jubileul a fost un an de iertare, de slobozenie, stabilit pentru fiecare jumătate de veac. Instituțiunea și originea lui este descrisă în cap. XXV al cărții Levitilor, unde Dumnezeu poruncește lui Moisi, ca până când preoții, cari îi vor urma în minister, vor face deschiderea anului acestuia sfânt, să se publice o slobozenie generală pentru toți fiii lui Izrail, adeca: robii să fie puși în libertate, proprietarii toți să intre în posesiunea bunurilor pe cari le-au înstrăinat, toți cei ce au contractat datorii să fie scutiți de ele, și aceasta, pentruca, cum spune Sf. Scriptură; „*Anul slobozirei va fi vouă semn, ca să se întoarcă fiește-*

carele la moșia sa și fleștecările la familia sa vă veți întoarce“ Levit. XXV, 10. Anume Iosue, când a intrat cu poporul său în pământul făgăduinței (1450 a Cr.) a împărțit fiecărei sămânții și în sânul sămânțiilor firecărei familii, posesiuni fixe, și D-zeu, ca să se poată controla cu siguranță împlinirea prorociei făcute prin Iacob (Fac. XLIX, 10), că Mesia are să se nască din sămânția lui Iuda, s'a îngrijit prin această instituțiune a jubileului, ca sămânțiile să nu se amestece, ci să rămână deosebite prin posesiunile lor, cari, ori de câte ori ar fi fost vândute, în anul 50-lea trebuia să se întoarcă la proprietarii originali. Dar Biserica nu numai instituțiunea a împrumutat-o dela ovrei, ci chiar și cuvântul însuș, pentruca cuvântul jubileu vine dela cuvântul ebraic „*iobel*,” care în sensul său primitiv înseamnă un an aducător de veselie, de bucurie, pentruca le aducea fiilor lui Izrail slobozenia, iertarea tuturor datoriilor și întoarcerea la familiile lor; în senz translat apoi înseamnă goarnă, trâmbiță, pentruca cu glas de trâmbiță se vestea jidovilor anul jubilar conform porunci lui Moisi v. 9 Levit. XXV. „*Și veți vesti cu glas de trâmbiță în pământul vostru în luna a șaptea în ziua a zecea a lunii, în ziua curățirei.*“ După cum apare din acest text publicarea jubileului se facea în ziua curățirei, sau a ispășirii, a anului premergător jubileului, adeca a anului 49 și aceasta dispoziție conține un simbolizm foarte adânc. Ziua curățirei „*kyppurim*“ era ziua 10 a lunii 7, în care prin post și jertfe se făcea ispășirea păcatelor, poporului, săvârșite în cursul întregului an precedent și aceasta era singura ziua, în care Arhiereul intra în Sfânta Sfintelor. Drept aceea publicarea jubileului în ziua aceasta însemna, că anul jubilar va fi un an de slobozenie, de iertare deplină a păcatelor făcute în viața întreagă și că în acel an Sfânta Sfintelor, adeca cerul va fi deschis pentru toți, ca prin nădejdea și credință să poată intra în el, până când Isus prin sângele său nu va deschide aievea adevărata Sfânta Sfintelor, adeca cerurile, întipuite prin sanctuarul Legii vechi. Aceasta era instituțiunea jubileului la Ovrei.

Dar acest jubileu n'a fost, decât o umbră a bunurilor viitoare, pe cari ni-le dă legea noauă, cum spune Sf. Pavel: acest jubileu, atât de vestit între Evrei, a servit numai de figură și de pregătire la jubileul legii noi. Și jubileul legii noi este adevăratul jubileu, prin care adevărații sclavi, adeca aceia, pe cari diavolul îi ține sub robia păcatului, sunt reșezați îndeplina slobozenie a fiilor lui Dzeu; prin care păcătoșii ispășiți intră în posesiunea adevăratelor bunuri, recâștigându-și meritele, pe cari le-au pierdut prin păcat, prin care adevăratele datorii, adeca pedepsele datorite pentru păcat se sting și sunt șterse pe toată linia. Cu toate aceste însă instituțiunea jubilară n'a fost introdusă în Biserică îndată dela început, ci numai în veacul al XIII-lea. Mai întâiu Bonifație VIII. a publicat în 1295 anul jubilar, care trebuia să se cele-

breze în anul 1300, dispunând, ca acela să se repețească la fiecare sută de ani. La 50 de ani după acest prim an jubilar, Clemente VI în anul 1345, conziderând, că de darurile unui jubileu pus la distanța de 100 de ani numai foarte puțini ar putea beneficia, iar generațiile ce s'ar scurge în acest interval ar rămânea lipsite de ele, a dispus, ca jubileul să se celebreze tot la 50 de ani și astfel al doilea jubileu s'a celebrat în anul 1350. La urmă Sixt IV a redus jubileul la fiecare 25 de ani, pentruca fiecare vrâstă să poată profita de binefacerile jubileului și acest jubileu de sfert de veac l-a celebrat dânsul cel dintâiu la anul 1475 și de atunci instituțiunea, ca fiecare sfert de veac să fie an jubilar, a rămas în vigoare.

Intrebarea e acuma, ce este propriaminte jubileul legii noi, în ce consistă el esențialmente și cari sunt efectele, ce le produce? Jubileul legii noi este propriaminte *iertarea pedepsei vremelnice ce-i rămâne păcătoșului de scontat după ce păcatul în ce privește vina i-s'a iertat*. Biserica sfântă, căreia Isus Cristos i-a dat pătoreea de a legă și deslegă, cu valoare și înaintea scaunului dreptății dumnezești; Biserica sfântă, care este chivernisitoarea tezaurului nemărginit al satisfacțiilor lui Cristos, în virtutea jubileului, iartă păcătoșului ceea ce acel păcătoș, deși împăcat cu Dzeu, ar trebui încă să sufere, după rigoarea dreptății dumnezești. pentruca să ispășească pe deplin păcatul său. Iată în câteva cuvinte, ceea ce este esențial în jubileu, sau în grația ce ni-o dă Biserica atunci când ne acordă jubileul; este o grație desăvârșită, pentruca ea întregeste justificația păcătoșului pocăit, ștergându-i nu numai vina păcatului și pedeapsa vecinică, ci și pedeapsa vremelnică, ce-i rămâne încă de îndurat după împăcarea sa cu Dumnezeu. Ca să înțelegem bine această explicație și ca să punem totodată la adăpost această doctrină a bisericii universale împotriva atacurilor vrășmașilor ei, trebuie să deosăbim în păcat două lucruri: ceea ce noi chemăm *vină*, sau culpă și ceea ce chemăm *pedeapsă*. Ceea ce noi chemăm *vină*, este jicnirea, vătămarea ce i-o facem lui Dumnezeu prin păcat; iar ceea ce numim *pedeapsă*, este dreptul, pe care Dumnezeu și-l rezervă, iertând păcatul, de a-l pedepsi pe păcătoș; de a-l pedepsi, zic, vremelnic în loc de a-l pedepsi pe veci în caz, când păcatul iertat ar fi fost de moarte.

Vina, sau culpa nu poate fi iertată, decât prin sacramentul Botezului, ori prin sacramentul Mărturisirii pentru cei botezați; pedeapsa vremelnică, ce Dumnezeu și-o rezervă, ar trebui, după dreptatea strictă, să fie achitată, ori prin fapte de satisfacție în viața aceasta, ori prin focul purgatorului în cealaltă; dar printr'o grație specială, Dumnezeu o iartă și prin indulgențe și astfel și prin jubileu, care nu este altceva decât o formă mai solemnă și mai sigură de indulgență. De aici este evident cât este de malițioasă și de plină de necunoașterea cauzei insinuarea unora, cari

zic, că Biserica catolică prin indulgențe ar da credincioșilor săi iertarea tuturor păcatelor nu numai trecute, ci chiar și viitoare. Aceasta este o pervertire grosolană a învățaturii catolice, pentruca Biserica nici odată n'a iertat păcatele prin indulgențe, ci prin Sacramentul Penitenței și iertarea pedepselor prin indulgențe presupune în chip necesar, că păcatul, a cărui pedeapsă vremelnică se remite, să fie deja iertat, șters prin aplicarea acelui unic remediu, care de Mântuitorul a fost instituit spre aceasta, adeca a sacramentului Pocăinței, care la rândul său invoală părerea de rău și detestarea absolută a păcatelor trecute, precum și rezoluția firmă de a nu le admite nici odată în viitor. Insinuarea această însă vrea să arunce asupra Bisericii catolice, înaintea purității doctrinei căreia, a conștiințiosității luminate, a superiorității doctrinei căreia, au fost siliiți a se închina chiar și cei mai neimpacați dușmani ai ei; vrea zic, să arunce această insinuare asupra bisericii catolice nota înconștiinței prezentându-o, ca și când prin instituțiunea indulgențelor și-ar contrazice alte doctrine; vrea să arunce asupra ei nota imoralității, când o face, ca incurajează păcatele credincioșilor săi dându-le impunitate pentru păcatele din viitor. Noi nu cerem dela dușmanii nostri alta, decât ceea ce cerea Tertulian: ca să ne cuoască, mai întâiu și să nu ne osândească fără a ne fi ascultat.

(Va urma.)

Peștera Viflaimului.

Câteva săptămâni au trecut dela sărbătorirea marelui eveniment întâmplat cu 1925 de ani în urmă. Cu fiecare zi ne departăm de el, dar e bine să ne departăm cu fața întoarsă spre peștera Viflaimului și gândul nostru să fie gândul lui Petru, când a fost orbit de strălucirea Mântuitorului, de pe muntele Taburului, tradus prin cuvintele: „Doamne bine ne este nouă a fi aici.”

Bine ne-este nouă creștinilor a ne opri la o anumită distanță de peștera Viflaimului, căci numai dela o distanță potrivită se poate vedea fața adevărată a lucrurilor.

În ajunul și zilele Crăciunului n'am auzit decât: „Mărire intru cei de sus lui Dumnezeu;” și n'am înțeles decât prima vorbă: Mărire. Poate, pentruca toate din jurul nostru ne amintiam acest cuvânt: strălucirea pomului de Crăciun, fețele voioase, hainele noi, petrecerile zgomotoase, darurile pompoase, mesele suntuoase, prietini străluciți . . .

Nu aceasta este adevărata față a nașterii Mântuitorului nostru. Nu aceasta e culoarea reală a peșterii din Viflaim. Lucrurile nu se pot vedea bine de aproape. Nu putem ceti, dacă ținem scrisoarea prea aproape de ochi, iar din pădure, nu se vede pădurea, de lemne; numai dela o depărtare anumită se pot vedea lucrurile în sine.

Dacă ne uităm dela această depărtare la peștera, în care s'a născut Mântuitorul, vedem că Crăciunul nu-e îmbrăcat în strălucire și pompă.

Din aceasta depărtare nu se aude corul îngeresc, ci parecă glasul puternic al Mântuitorului pătrunde în urechile sufletului nostru: Tineți pocăință! Dela această distanță parecă dispăre efectul cuvântului: Mărire!

Nu vedem pompă, nu vedem strălucire; vedem că peștera, unde s'a născut Mântuitorul nostru Isus Hristos, este luminată de o singură stea: steaua credinței, ce a condus pe cei trei crai la Isus, și ceea ce vedem la lumina acestei stele sunt paele în loc de covoare, ieslea în loc de leagăn, este puțină lumină și intunerecul mare ce o inconjoară, este sărăcie, lipsă și frig.

Este de neînțeles aceasta pentru mintea noastră pământească, dedată la pompă, strălucire, dedată la bubuituri de tunuri, ce vestesc lumii nașterea fiilor de împărați ai pământului, pe când la nașterea împăratului împăraților, nici o bubuitură de tun, lipsește Irod, lipsește poporul său ales, poezii, cântările; la nașterea lui nimic din ceea ce se nmește pompă strălucire, mărire.

Pentru ce? Acest pentru ce, este piscul cel mai înalt, al înțelepciunii, la care poate ajunge o minte omenească, și când am înțeles când am pătruns într'adevăr în tainele acestui pentru ce, am înțeles rostul acestei lumi și a truditei vieți-omenești pe ea.

„Se 'ntunecă toată mintea a cunoaște nașterea ta,” zice cântarea bisericească. Și într'adevăr nu cu mintea se poate înțelega acest pentru ce, nu cu cuvinte bolborosite, cari se substituiesc în locul ideii, ci cu viața. Acest pentru ce trebuie trăit, ca sa-l putem înțelega și cuprinde.

Căci cum vom pricepe ce-i sărăcia, când n'am trăit niciodată în ea, când n'o dorim, când ne e groază, când ne-e rușine de ea. Când suntem în stare să suportăm toate, afară de rușinea sărăciei. Când toată lipsa de inimă, toată răutatea, toate păcatele, toată *mitueala* lumii de azi, toată sbaterea neomenească, după locurile ce le ocupă alții, toată lupta infrigurată după avere, au la bază groaza de sărăcie.

„Se 'ntunecă toată mintea, a cunoaște nașterea ta . . .” Când noi ne zbatem după avere și tu te naști sărac. Când noi nu dorim altceva, decât să ne ridicăm deasupra semenilor noștri, chiar și pe cadavrele lor — Isus se naște aproape necunoscut. Când noi nu contăm nimic, suntem în stare să jertfim totul muncă, trudă, cuvinte, liniște sufletească, curățenie, prietinie, cheltuim averea părinților noștri, prăpădim moștenirea fiilor noștri, zestrea fetelor noastre numai și numai să nu ne iasă la iveală sărăcia — iar Isus în peștera Viflaimului se naște lipsit.

Isus s'a născut sărac! „Doamne, greu este acest cuvânt, cine poate a-l asculta!” Și e cu atât mai greu, cu cât Isus a venit să mântuească lumea din nen roci-

rea sa, din mocirla păcatelor sale. Și prin nașterea sa el ne-arată singura cale, ce duce la fericire pe acest pământ și la fericirea vieții veșnice. Isus prin nașterea sa ne spune, că sărăcia este o *necesitate a firii noastre* dornică după fericire, și dacă vrem să fim într'adevăr fericiți, *trebuie să dorim, să iubim, trebuie să cântăm* sărăcia, ca pe o dispoziție sine qua non a fericirii sufletului nostru.

Pentru bogățiile pământului, — bani, produse economice, fabricate, comerciale, este în capitala fiecărei țării câte o bursă, unde se cotează acelea după adevărata lor valoare.

Peșterea în care s'a născut Mântuitorul nostru Isus Hristos este adevărata bursă a valorilor suprapământești, a valorilor sufletești.

Comparată la această bursă, se vede valoarea adevărată a cuiva. Pus față 'n față cu adevăratul posesor al lumii acesteia și a tuturor bogățiilor ei, — ca Fiul lui Dumnezeu care se naște totuși lipsit de toate aceste bogății — se vede adevăratul preț al omului.

Această peșteră este adânc grăitoare, și glasul acestei nașteri pătrunde liniștit și măestros prin urletele luptei nebune după avere, distincții, cinste, onoruri și zice:

Desbrăcați-vă de tot ce ați îngramadit pe voi, de când v'ați născut; ce va rămâne din voi, aceea sunteți voi!

Depune-ți demnitarule demnitatea ta și te pune în rândul supușilor tăi, cari tremură azi de autoritatea ta — și vezi și judecă ce va mai rămânea din tine, vezi și înțelege pe ce se razimă autoritatea ta.

Depune-ți, bogatule, bogăția ta! Depuneți inelele tale scumpe, averile tale prețioase, prietinii tăi puternici și te pune în rând cu cerșetorul dela ușa bisericii și vă puneți ambii în fața peșterii din Viflaim și cei vedeau, ca la această bursă el este cotat mai sus decât tine, pentrucă tu nu ești altceva decât un magazin de ambalaj prețios, ce ascunde în sine o marfă de puțină valoare; pe când valoarea cerșetorului, câtă o are, o are în sine; vei vedea că valoarea ta la această bursă scade, pe măsură ce câștigi cât mai multă avere, distincții, ca să-ți ascunzi nimicnicia ta, pe când valoarea cerșetorului crește pe măsură ce-și intinde cu umilință mâna zi de zi, ca să-și merite pâinea neagră, muced, plătită cu zdrobirea unui suflet.

La lumina acestei peștere sărăcia nu este o nenorocire, nu este o rușine, căci adevărata valoare omenească nu este condiționată de avere.

La această lumină bogăția poate fi o rușine, nu numai prin originea ei, dar mai ales prin faptul, că cel ce ține la ea, cel ce se leagă cu sufletul de ea, adevărește cât fără de preț este tabloul sufletului său, încât are lipsă de cadru atât de bogat și prețios, ca-să apară.

La această lumină distincția nu este o cinste, căci dobândindu-o, te arată cât ești de gol fără de ea.

La această lumină se vede, că adevărata valoare omenească nu câștigă nimic prin bogăție, pompă și distincție și că este raport invers între adevărata valoare omenească și acestea. Cu cât ții mai tare la avere, distincții și umbli după ele, — arați că ești mai sărac. Adevărata sărăcie nu este în bordee, ci în palatele bogaților căci nu *ceea ce are omul, ci în ceea ce este — consistă adevărata lui bogăție*, după aprecierea lui Hristos.

„S'a născut sărac“ nu este numai o frază, sau o strofă din colindă, ci este un adevăr incontestabil, care nu este numai o mângăere pentru cei lipsiți, care le spune că prin sărăcie nu pierd nimic din adevărata lor valoare personală, dar e și o continuă admoniere pentru cei ce se 'mbuibă în bunuri, care le arată, că e un raport invers între adevărata valoare sufletească și lucrurile ce-i încunjoară; și care le spune, că cu atât mai mult își vor mări și adânci valoarea lor personală, cu cât se vor nizuși să se scape de balastul ce-i încunjoară.

Dacă vom privi și înțelege în această lumină peștera Vaflaimului, — vom înțelege, într'adevăr cântecul ingeresc. Vom înțelege, că mărire se cuvine numai lui Dumnezeu și că numai atunci va fi pe pământ pace și între oameni bunăînvoire, când se vor considera, cinstii și aprecia oamenii după adevărata lor valoare internă, după caracterul lor și nu după ambalajul sufletului lor, după cadrul ce-i încunjoară: după avere, rang, distincții, situații etc.

Gândurile acestea pot fi ca un memento de reculegere: văzut-am noi oare acum sau oarecândva, peștera Vaflaimului și nașterea lui Hristos în adevărata sa valoare? *AUGUSTIN COSMA, preot-prof.*

Religiunea lui Ronsard.

Mare poet al Francezilor, care într'o frumoasă poezie amintește țara „unde înghețata Dunăre e vecină cu Tracia,” șeful Pleiadei despre care se discută, că ar fi de origine română (Conv. lit. 1924, pag. 840) și despre care a zis V. Berard în Senatul francez, că este „personificarea secolului XVI-lea,” (Conv. lit. în acelaș loc) Pierre de Ronsard a fost catolic cu trupul și cu sufletul. Iată câteva probe după articolul „La religion du Ronsard” semnat de H. B. din Revista „La documentation catholique” Nr. 299 — 1924.

„N'am expune tot despre Ronsard cu ocaziunea centenarului al patrălea dela nașterea sa (11 Sept. 1524) dacă ne-am mărgini să-l sărbătorim ca reformator al limbii, ca cel mai mare dintre poeții secolului XVI., ca cântăreț armonios al dragostei. El a fost tot ce se zice despre el, dar a mai fost ceva ce fără îndoială nu s'a ascuns: a fost atât prin exteriorul său, cât și cu inima și cu tot sufletul al Bisericei. Prin exteriorul său a fost al Bisericei fiind „beneficiar” ceea ce însemnează că i-s'a impus cel puțin tonsura și celibatul. A fost catolic din

inimă, căci nici odată nu și-a renegat jurământul de supunere și din suflet, pentru că credința lui a rămas întregă și absolută.

Să vorbim despre pietatea lui Ronsard. Pătruns de forța credinței catolice începând cu cea mai fragedă copilărie, crescut la Passonière în castelul tatălui său și la unchiul său Jean de Ronsard, preot din Besse-sur-Braye, el devine credincios conștient. Referitor la doctrinele eretice zice că și el a gustat în tinereța sa din miera otrăvită a lor dar înainte de a-o înghiți, o-scoase din gură. Ronsard observă repede raționalismul latent pe care-l ascunde „libera” cercetare a lui Luther precum și fatalismul lui Calvin. Cu un instinct sigur de conservare, reacționează la aceste doctrine vechi, păgâno-naturaliste, reînnoite de către reformatori. El e mândru că-i catolic „care crede într'un singur Dumnezeu, care crede în Spiritul Sfânt și care crede din toată inima în Domnul Isus Hristos.” Dacă analizăm programul zilei, după care a trăit, constatăm că datorințele creștinești le-a considerat ca esențiale și indispensabile; iar faptul, că s'a vorbit despre viața sa mondenă, nu-i permis să ne îndreptățescă să credem că el a fost un ipocrit. Deși om mare, totuș nu-i consecvent în practicarea virtuții: „Văd ce ar trebui să fac și totuș fac contrarul.” El n'a fost sfânt dar binele l-a judecat de bine și păcatul de păcat. Acest mod limpede de cugetare mai ales sub aspectul modern (să ne gândim la acei literați cari nu judecă astfel) prezintă atâta valoare, încât îi putem ierta multe din greșelile vieții — și ale scrierii lui.

Simțindu-se aproape de moarte se inspiră:

„Je te salue, heureuse et profitable mort,
Des extrêmes douleurs medicin et reconfort“

Și slăbit de febră nu vrea să primească în confortul său „pe Acela, care a suferit așa de mult pentru noi” ci se îmbracă ca la sărbători și în picioare îl întimpină pe Sacramentatul — Hristos. El singur își compune epitaful care în simplitatea lui este foarte mișcător:

„Ronsard repose ici,
Mais peu valut sa muse encontre l'aiguillon
De la mort qui cruelle en ce tombeau l'enserre:
Son âme soit à Dieu, son corps soit à la terre!“

„Aci odihnește Ronsard, musa lui puțină valoare a avut încontra acului morții, care în mod crudel l-a aruncat în aceasta groapă: sufletul său să fie la Dumnezeu și trupul în pământ.“

Il admirăm pe Ronsard și ca apărător al credinței. Condeiful său a fost o armă puternică încontra protestanților, arătând orgoliul, contradicțiunile, retrogradarea și cruzimea lor. Într'un stil vibrant și cu mândrie apără dogma prezenței reale a Mântuitorului în Euharistie.

Ronsard, precum vedem, a fost catolic convins și conștient.

Să fie aceste rânduri o dovadă de recunoștință părinților francezi dela liceul din Beluș.

N. Fântânar.

CRONICA

— *Vor predica* la Catedrala Unită: 1 Febr. Mgr. Dr. Grigorie Pop, canonic cancelar; 2 Febr. (Intimp. Dlui) Mon. Cornel Darabanth, prof. de rel. la șc. norm. pentru fete; 8 Febr. Mon. Vasile Barbul, primnotar consist.; 15 Febr. On. Aug. Cosma, prof. la liceul „Gojdu.”

— P. S. Valeriu al Orăzii a plecat Duminică în 25 d. m. la București să participe la deschiderea Senatului.

— Luni, în 26 a sosit la Oradea-Mare sionistul englez Sooolov, fiind primit cu mare entuziasm de conregionarii săi de a căror soarte se interesează.

— În 16. Ian. a fost ratificat Concordatul între Bavaria și Sf. Scaun. Cu acest prilej s'au schimbat telegrame între premierul bavarez și Secretarul de Stat Card. Pietro Gasparri.

— Miercuri în 21 c. a murit episcopul ortodox al Aradului: Ignatie I. Papp, în vârstă de 74 ani. Reposatul a fost un elev al liceului nostru din Beiuș; un bun și destoinic chivernisitor testând teologiei din Arad un milion Lei.

— Mare Penitențier al Bis. Romane a fost numit în locul rep. Card. Giorgi, Cardinalul Andreas Frühwirt.

— În Bolivia s'au înființat 3 noii episcopate catolice.

— După cum anunță curierul arhiep. ort. rom. din București, frații noștri ortodocși, încă vor face în 1. Mai un *pelerinaj* la Ierusalim. Pelerinajul se va ține chiar și fără sinodul ecumenic plănuț acolo pe primăvară.

— Ziarele anunță, că Patriarhul din Constantinopol, expulsat fiind de Turci, a cerut guvernului român să permită strămutarea provizorie a patriarhatului la București. Cererea această va fi examinată în cel mai apropiat consiliu de miniștri.

— „Apostolul,” curierul arhiepiscopiei ortodoxe române din București înregistrează succesele Bisericii ort. rom. obținute în anul 1924 între cari că „bisericele ortodoxe și eterodoxe străine au arătat față de ea semne de simpatie și încredere, afară de Biserica Romei, (care după părerea lor) „stă pe un punct de vedere exclusivist extrem din care nu ar ieși decât cu condiția de abdicare totală din partea bisericii cu care ar voi să lege relații, condițiuni imposibil de acceptat.” Un alt succes ar fi „procesul de reintregire a credinței neamului spartă acum 200 de ani. Sate întregi trec la ortodoxie, spre marea ciudă a conducătorilor dela Blaj. Valul de ură și de insulte la adresa Bisericii noastre răspândit prin toate foile și publicațiile catolice unite dovedește neputința” etc. . .

Ne măhneste mult că frații noștri ortodocși dela București sunt așa rău informați.

1° Biserica Romei nu abrogă autonomia nici unei biserici naționale ce se unește cu ea în credință și dragoste creștinească; dovadă biserică română unită de azi sau biserica Franței, care catolică fiind nu e mai puțin autonomă ca Biserica ortodoxă română.

2° În tot cuprinsul Ardealului nu este nici o singură comună care să fi trecut la ortodoxie; e vorbă de niște certăreți cu preotul.

3° Uniții nu *uresc* pe nimenea nici nu *insultă*, cu atât mai puțin pe frații lor dela București sau de aiurea, cu cari vreau să se înțeleagă. Ei se apară împotriva unei lupte de exterminare pornită pe nedreptul împotriva lor.

— În *Champaign* (Illinois U. S. A.) s'au convertit la catolicism 12 studenți universitari.

— Sâmbătă în 6 Oct. 1924 arhimandritul rus Sergie Dabith, doctor în teologie și dreptul canonic, f. reprezentant al ortodoxiei rusești în mai multe centre europene, a pus mărturisire de credință în mâinile Mgr. Chaptal ep. orientarilor convertiți din Paris Dela Conciliul din Florența e cel dintâiu prelat rus care trece la catolicism.

— Academia franceză a premiat patru case de religioși Francezi (Madagascar, Siria, China, Ierusalim) pentru virtuți eroice naționale.

— La recentul congres al tinerimii catolice din Belgia au participat 30.000 studenți.

— Urărițe de anul nou Cardinalului de Paris în numele catolicilor parisiensi le-a prezentat dl. General Castelneau.

— Dl. Briand a ținut la Cameră un strătucit discurs pentru menținerea legăturilor diplomatice cu Vaticanul pe cari socialistul Herrlot vrea să le desfacă.

— Recomandăm cetitorilor noștri cartea harnicului episcop-stareț dela Mănăstirea, Neamțu; „Pe urma lui Hristos” traducere după G. Petrov. Prețul 45 Lei. Edit Pavel Suru București, Calea Victoriei 75.

— Savantul și neobositul nostru prepozit Dr. Iacob Radu a scos din nou o prețioasă și folositoare lucrare în ediția Academiei române: „Doi luceferi rătăcitori Gh. Șincai și Sam. Clain.” O prețioasă contribuție la cunoașterea vieții sbuciumate a celor doi luceferi. Cuprinde o serie întregă de scrisori inedite din Arhivul ep. rom. unite din Orade.

— I. P. S. S. Metropolitul nostru dela Blaj are nobila idee de-a retipări manualul de dogmatică epuizat complet. Preoții cari ar dori să aibă această prețioasă și indispensabilă carte să se prenoteze încă de pe acum la Ordinariat sau la il. Autor. Fundamentală 2 vol. 250 Lei, speciala 2 vol. 380 Lei.

— După recentele statistici ale dd. Lechtchinsky (Universe israelite) și Dr. Linfield (Annuaire Americano Juife) numărul Ovreilor din lume e 15 mil. și jumătate.

— În Roma sunt 342 biserici, 67 capele, 27 oratorii; biserici în construcție 13.

— La Québec (Canada) s'a deschis un nou institut de misionari pentru misiunile externe ale Canadel.

— Rugăm preoții să binevolască a ne trimite numele intelectualilor cărora le-am mai putea trimite revista (Red.)

TIPIC

1 Februarie, *Duminea Hananenei și înainteserbarea* Intimpinării Dnului, Sf. Martir Trifon.

Sâmbătă la însărat, Glas 2. pe 6; ale inv. 4 ale înainte serb. 2. Mărire. Și acum dogmatica glasului Intrat. Prohimenul zilei. Stihovna invierii. Mărire Și acum a înainte serb. Trop. inv. gl. 2. Mărire: trop. sfânt. Și acum: înainte serb.

Duminea la Mănecat, Dzeu e Domnul și trop. ca Sâmbătă la însărat. Sedelnele, antifoanele și prohimenul glasului. *Evangelhia* invierii a 2-a. *Catavasiile* Intimpinării. *Luminătoarea* invierii a 2-a, Mărire Și acum a înainte serb. Laudele inv

La S. Liturghie, Fericiile glasului 2. După intrat: Trop. inv. Mărire Și acum: Cond. înainte serb. „Apost. și Evangh” *Duminecii* a XVII-a după Rusalii.

2 Februarie, Lună. Intimpinarea Domnului (Stretenia).

Duminea la însărat, Gl. 1. Stihirile pe 3. Mărire Și acum a praznicului. Intrat, Prohimenul zilei, Paremi. *La Litie*: Stihira: Astăzi sfințite pe gl. 4. Mărire Și acum gl. 5 Cel vechiu . . . Stihovna sârb. cu Mărire. Și acum, din Mineiu, *La binecuv. pâinii* trop. sârb.: Bucură-te . . . scl. după obicei.

Luni la Mănecat, La Dzeu e Domnul trop. sârb. Sedelnele etc. și toate ale sărbătorii din Mineiu. *Evangelhia* vezi la 2 Febr. la Mănecat, Laudele pe 3 gl. 4.

La S. Liturghie, La intratul cel mic Mărire. Și acum: peasra a 3-a vers 8. *Troparul*, Mărire. Și acum: *Condacul* sârb. — Apost. și Evangh. *Vezi 2 Febr.* Cuminăcarul: Păharul mântuirii . . .

Luni d. m. inserat mic, din 3 Februarie. Sf. și dreptul Simeon. Stihirile pe 6. cu Mărire. Și acum din Mineiu. — Stihovna din Mineiu. Mărire. Și acum: Cel vechiu . . . *Vezi la Litie* în 2 Febr. *Troparul* sârb.

8 Februarie *Duminea Vameșului și a Fariseului*. — Sf. Mart. Teodor Stratilat și Sf. prof. Zaharia. Glas 3. Incepe Triodul.

Sâmbătă la însărat (mare). Stihirile pe 6. ale inv. 4 ale *Triodului* 2. — Mărire. Și acum dogmatica glasului. — Intrat. Prohimenul zilei. Stihovna inv. Mărire. Și acum a *Triodului*. — *Troparul* inv. Mărire trop. *Martirului*. Și acum: trop. Intimpinării.

Duminea la mănecă, La Dzeu e Domnul trop. ca Sâmbătă. — Sedelnele, antifoanele și prohimenul glasului 3. *Evangh.* inv. a 3-a. *Catavasiile* Intimp. *Luminătoarea* invierii a 3. Mărire. Și acum: a *Triodului*. Laudele gl. 3.

La Liturghie, Fericiile gl. 3. După intrat: Trop. inv. Mărire. Și acum. *Condacul* *Triodului*. *Apost. și Evangh.* Dum. *Vam. și Faris.* *Axionul* Intimp.

Duminea la însărat (mic) din 9 Februarie: Intropirea Sărbătorii și Sf. Martir Nichifor. Cântăm toată slujba Sărbătorii. Stihirile pe 3. *Troparul* *Martirului*. Mărire Și acum trop. Sărbătorii.

— Misă —

Schite de predici.

A) 1 Febr. Dum. Hananenei.

Temă: Despre darul credinței.

Motto: „Nu este bine a lua pâinea fiilor și a o da câinilor” Mt. 15, 26.

Introd. Se descrie lipsa mare de credință și de respect față de religione ce se vede azi în mulți oameni.

Trat. I. Credința, religia e un dar prețios: căci ea e de lipsă să ne mântuim sufletul; fără împlinirea credinței omul nu se poate mântui: „Tot cele va crede și se va boteza mântui — se va; tot cel ce nu va crede osândi-se va.” Credință nu o dă Dzeu celor îngânfați. Moartea lui Iulian apostatul și alui Voltaire.

II. Mijloacele prin care ne putem câștiga și păzi credința: rugăciunea smerită; cetirea Scripturii și a lucrurilor de credință; incunjurarea celor rătăciți în credință.

Incheiere, Să ne cerem în rugăciuni darul credinței.

B) 2 Febr. Intimpinarea Domnului.

Temă: Primirea cu bucurie și smerenie deplină alui Isus Hristos în sufletele noastre.

Introd. Ev. de azi ne povestește bucuria mare ce-a simțit-o omul lui Dzeu Simeon și bătrâna Ana văzând pe Mântuitorul. L-au strins la piept și s’au bucurat, altă fericire nu mai doreau. Și la noi vine Isus, în sf. Euharistie.

Trat. I. În Sf. Euh. e de față Is. Hr. cu adevărat. A spus-o El (la Ioan c. 6, și când a întemeiat Sf. Euh.); a crezut-o Biserica în toate timpurile.

II. Datorințele noastre față de Isus din sf. Taină: să credem că e de față; să-l cercetăm la sf. Liturghie, să-l primim des în sufl. noastre.

Inch. St. Euch. să fie, după rugăciune, cea mai plăcută hrană a creștinului.

C) *Duminea Vameșului și Farizeului*.

Temă: Despre umilință.

Introd. Numai prin smerenie ajungem la pretenie adevărată cu Dumnezeu; trufia ne face robi ai satanei, și vrednici de osândă. Aceasta o arată pilda din *evangelhia* de azi. „Tot cel ce se înalță smeri-se-va, iară cel ce se umilește înălța-se-va.”

I. Trufia, încrederea oarbă în puterile noastre, neglijarea ajutorului lui Dumnezeu, sunt pedepsite totdeauna. (Ingerii cei răi, turnul din Babylon, David și Goliath). Bine zice sf. Petru: Dumnezeu celor sumeți le stă împotriva și numai celor umiliți le dă darurile sale.

II Trufia, desprețuirea altora, este o trăsătură, care ne face urâți și înaintea deaproapelui. Înainte de a desprețui pe altul să ne examinăm ce prețuim noi și aceasta la lumina cuvintelor sf. Apostol Pavel: Omule ce ai, ce n’ai căpătat, iară dacă ai căpătat, de ce te lauzi cași cum nu ai fi căpătat.

Concluzie: Să ne ferim de păcatul trufiei. Să fim smeriți, să ne încredem nu în noi ci în Dumnezeu și în toate lucrurile noastre să cerem ajutorul Lui; căci: „Tot cel-ce se înalță . . .

— gh. —

Poșta Red. și Adm.

A. *Resighea*. Vă mulțumim pentru cuvintele frumoase de îmbărbătare venite din partea unui vrednic veteran ca Dv. — S. *Lupșa*. Da, am citit și noi ieșirile veninoase ale dlui Seneca împotriva dlui Moțu și a catolicismului. E semnificativ un ziar politic din o carte politică a prins tocmai partea confesională. Autorul nu e nici decât preot unit; pe cât știm nici unit, ci e un fost inginer al Statului, un *bucureștean*. Dar vezi, că adevărul rănește chiar dacă . . . Cartea costă 20 Lei acolo, unde-a spus și „Sentinela” Adio!

Gh. Pt. *Beiuș*. Primim. Să ne trimiteți pe rând.

Abonamente achitate pe 1925: Off. Par.: Semlac, Olosig-Oradea, Nădlac, Borlești, Abramuz, Vetis, Fărcașa, Terebești, Finiș, Resighea; T. Plica 60, A. Fritea 60, Dem Marian 100, Dr. A. Fântănar 120, Dr. A. Pop adv. Oradea 100, Vasile Raitic-Resighea 120, Dr. A. Nichita adv. Săcueni 120, J. Vancu Vașcău 120, J. Maioreșcu Beiuș 120, Mgf. A. Ghera Beiuș 60, Gh. Pteancu 60, Victor Pop Frumoasa 60, A. Pop prof. rel. 60, Gr. Stino 60, Căp. Leluț 60, Dr. Chiș Demetriu senator 120, Dr. Gheorghe Miculaș, vicar gen. 120.

Sunt rugați cu insistență toți cei ce doresc să călătorească la Roma să se anunțe numai decât Episcopiei unite sau Redacției „Vestitorului”. Cheltuelile vor fi cam 10 mii Lei dus și întors cuprins și întreținerea de 10 zile la Roma.